

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 19 Απριλίου 2023

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Διδαγμένο από πρωτότυπο

Καὶ οὐκ ἐψεύσατο [ὁ μάντις], ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδήσας πρῶτος, ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθαπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ· οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὀμαλοῦ. Ἀπέθανον δ' ἐνταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἰππόμαχος, τῶν δὲ ἐν Πειραιεῖ δέκα ἀρχόντων Χαρμίδης ὁ Γλαῦκωνος, τῶν δ' ἄλλων περὶ ἑβδομήκοντα. Καὶ τὰ μὲν ὄπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χιτῶνας οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ἐσκύλευσαν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑπεσπόνδους ἀπεδίδοσαν, προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο. Κλεόκριτος δὲ ὁ τῶν μυστῶν κῆρυξ, μάλ' εὐφρονος ὢν, κατασιωπησάμενος ἔλεξεν· «Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε; Ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν, μετεσχῆκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἑορτῶν τῶν καλλίστων, καὶ συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται, καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κекινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀμφοτέρων ἡμῶν σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας».

Ξενοφῶντος Ἑλληνικά, 2.4. §19-20¹

¹ Διαλησμά Κ., Δρουκόπουλος Α., Κουτρομπέλη Ε., Χρυσάφης Γ., Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι (Ξενοφών, Θουκυδίδης), Α' Τάξη Γενικού Λυκείου, ΙΤΥΕ, ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄**Διδαγμένο από μετάφραση**

«Θυμηθήτε, πολίτες - κι όσοι δεν το ξέρετε, μάθετέ το - ότι στο δεξιό εκείνων που πλησιάζουν βρίσκονται αυτοί που εδώ και τέσσερις μέρες νικήσατε και πήρατε στο κυνήγι. Στο άκρο αριστερό τους πάλι είναι οι ίδιοι οι Τριάντα - αυτοί που δίχως σε τίποτα νάχουμε φταίξει μας εξόριζαν από την πόλη, μας έδιωχναν από τα σπίτια μας κ' έκαναν προγραφές των αγαπημένων μας. Να όμως που τώρα τους έλαχε κάτι που αυτοί ποτέ δεν περίμεναν, ενώ εμείς πάντα το ευχόμασταν - τους αντικρύζουμε με τα όπλα στα χέρια! Κάποτε μας έπιαναν την ώρα που τρώγαμε, την ώρα που κοιμόμασταν, την ώρα που ήμασταν στην Αγορά· άλλοι εξοριστήκαμε όχι μόνο αναίτια, αλλά δίχως να βρισκόμαστε καν στην πόλη».

Ξενοφώντας Έλληνικά, 2.4. §13-14**[Μετάφραση: Ρόδης Ρούφος]**

- A.** Από το κείμενο Α΄ να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το παρακάτω απόσπασμα:
«Κλεόκριτος ... έλευθερίας».

Μονάδες 30**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

- B1.α.** Πώς συμπεριφέρθηκαν οι δημοκρατικοί στους νεκρούς συμπολίτες τους; Τι δείχνει η στάση τους αυτή;

Μονάδες 10

- B1.β.** Ο Κλεόκριτος στον λόγο του ανακαλεί τους δεσμούς μεταξύ των Αθηναίων πολιτών που συνιστούν μια πραγματική «κοινωνία πολιτών». Αφού

καταγράψετε τους δεσμούς αυτούς (μονάδες 5), να αναφέρετε τις γλωσσικές επιλογές με τις οποίες αποδίδονται (μονάδες 5).

Μονάδες 10

B1.γ. Λαμβάνοντας υπόψη το πρωτότυπο κείμενο (Κείμενο Α') και το παράλληλο μεταφρασμένο κείμενο (Κείμενο Β'), να αξιολογήσετε τη στάση των δημοκρατικών και των ολιγαρχικών απέναντι στους πολιτικούς τους αντιπάλους και στην έννοια της πατρίδας.

Μονάδες 10

B2. Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της αρχαίας ελληνικής που βρίσκονται στη Στήλη Α' με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της νέας ελληνικής που βρίσκονται στη Στήλη Β'. Δύο λέξεις της Στήλης Β' περισσεύουν.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Ἰππόμαχος	α. γενετικός
2. διελέγοντο	β. ευθανασία
3. ἀνέλαβον	γ. διαμάχη
4. μετεσχέκαμεν	δ. προσποίηση
5. τέθραπται	ε. άρρητος
	στ. λήψη
	ζ. σχεδόν

Μονάδες 10

B3. α. «Καὶ τὰ μὲν ὄπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χιτῶνας οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ἐσκύλευσαν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν, προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο»:

Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε ένα ουσιαστικό α' κλίσης, ένα ουσιαστικό β' κλίσης, ένα ουσιαστικό γ' κλίσης, ένα επίθετο και μια αντωνυμία και στη συνέχεια να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

(μονάδες 5)

β. «οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὄμαλοῦ. Ἀπέθανον δ' ἐνταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἰπόμαχος, τῶν δὲ ἐν Πειραιεῖ δέκα ἀρχόντων Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος, τῶν δ' ἄλλων περὶ ἑβδομήκοντα»:

- Να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής και της ευκτικής του ίδιου χρόνου και στην ίδια φωνή των ρημάτων που βρίσκονται σε Αόριστο.
- Το ρήμα που εντοπίζεται σε Παρατατικό να το μεταφέρετε στο β' ενικό πρόσωπο του ίδιου χρόνου **αλλά** στην άλλη φωνή.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

B4. α. Να προσδιορίσετε τον συντακτικό ρόλο των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

τῶν μὲν τριάκοντα: είναι στο.....

ὑποσπόνδους: είναι στο

εὐφωνος: είναι στο

ἀποκτεῖναι: είναι στο

ὁμῶν: είναι στο

(μονάδες 5)

B4.β. «Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ’ ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδήσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθλαπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ·»: Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε πέντε επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να αναφέρετε την επιρρηματική τους σημασία.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

B5. Να κατατάξετε τα έργα του Ξενοφῶντα που υπάρχουν στη Στήλη Α΄ ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν στη Στήλη Β΄ (κάποια στοιχεία της Στήλης Β΄ μπορεί να χρησιμοποιηθούν περισσότερο από μια φορές).

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
1. «Συμπόσιον»	α. Ιστορικά
2. «Ἰππαρχικός»	
3. «Πόροι ἢ Περί Προσόδων»	β. Σωκρατικά
4. «Ἀγησίλαος»	
5. «Λακεδαιμονίων Πολιτεία»	γ. Διδακτικά

Μονάδες 10